

БЕКІТІЛГЕН
«Sinoasia B&R» Сақтандыру компаниясы» (Синоазия БиЭндАр) АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
14.11.2023ж. № 5-2023 хаттама

Қазақстан Республикасы, А26С7Х9, Алматы қ., Қарасай батыр к-сі, 34/95 үй

Телефон: (727) 339-20-41, 339-20-42, call-центр 2040

**АВТОМОБИЛЬ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КӨЛІК ҚҰРАЛДАРЫН
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ҚАҒИДАЛАРЫ**

Алматы қ., 2023ж.

МАЗМҰНЫ:

1.	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.....	3
2.	САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ ЖӘНЕ ЗАТЫ.....	6
3.	САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ӨТЕУІНЕ ЖАТАТЫН ШЫҒЫСТАР.....	6
4.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІ.....	6
5.	САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ.....	7
6.	ФРАНШИЗА	8
7.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ.....	8
8.	САҚТАНДЫРУ АУМАҒЫ.....	8
9.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ШЕКТЕУЛЕРІ.....	9
10.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ	11
10.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ	12
12.	ТӘУЕКЕЛ ДӨРЕЖЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ.....	13
13.	ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ.....	13
14.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒА БОЛҒАН КЕЗДЕ ТАРАПТАРДЫҢ ӨРЕКЕТТЕРІ.....	15
15.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗБЕСІ ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІ.....	16
16.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ.....	18
17.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ	21
18.	ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ.....	23
20.	ФОРС-МАЖОР	23
21.	ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ	24
22.	БАСҚА ШАРТТАР	24

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және осы Автомобиль және өзге де көлік құралдарын ерікті Сақтандыру қағидаларының (бұдан әрі – "Қағидалар") негізінде, "Sinoasia B&R(Синоазия БиЭндАр)" Сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі "Сақтандырушы") заңды (меншік нысанына және ұйымдық-құқықтық нысанына қарамастан) және жеке (азаматтығына қарамастан) тұлғалармен Қағидаларда көрсетілген тәуекелдерден Автомобиль және өзге де көлік құралдарын ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі "Сақтандыру шарты") жасасады. Сақтандырушы мен Сақтанушы бұдан әрі бірлесіп "Тараптар", ал жеке-жеке "Тарап" немесе жоғарыда көрсетілгендей деп аталады.
- 1.2. Сақтанушы Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдерін алу үшін жеке немесе заңды тұлғаны (Пайда алушыны) тағайындауға құқылы. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу міндетін қоспағанда, Қағидаларда айтылған Сақтанушының міндеттері, егер бұл Сақтандыру шартында көзделген болса, Пайда алушыға да тең дәрежеде қолданылады.
- 1.3. **Қағидаларда келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:**
- Сақтандырушы** – "Sinoasia B&R (Синоазия Биендар)" Сақтандыру компаниясы" АҚ, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және сақтандыру/қайта сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар заңды тұлға;
- 1.3.2. **Сақтанушы** - кез келген ұйымдық-құқықтық нысандағы заңды тұлға немесе көлік құралының меншік иесі болып табылатын, не шаруашылық жүргізу құқығында және жедел басқару құқығында көлік құралын иеленетін, не кез келген басқа заңды негізде дара кәсіпкер немесе әрекетке қабілетті жеке тұлға (мүліктік жалдау шарты, көлік құралын басқару құқығына сенімхат, көлік құралын беру туралы құзыретті органның өкіміне сәйкес қаражат және т. б.);
- 1.3.3. **Сақтандырылушы** - өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған болып табылады; Жеке тұлғамен Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандыру шартында көрсетілген Сақтандырылушының келісімімен және қатысуымен көлік құралын басқаруға құқығы бар тұлға Сақтандырылушы болып табылады;
- 1.3.4. **Пайда алушы** - Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдерін алу үшін Сақтанушы тағайындаған жеке немесе заңды тұлға. Пайда алушы Сақтандыру шартында көрсетілген жағдайда, сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және Пайда алушы экономикасының секторын көрсету міндетті. Сақтанушы Шарт жасасу кезінде сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүдделі кез келген тұлғаны Пайда алушы ретінде тағайындауға құқылы;
- 1.3.5. **Тараптар** - Сақтандыру субъектілері қағидаларының мәтінінде бірлескен ескерту;
- 1.3.6. **Сақтандыру субъектілері** Қағидалар шеңберінде Сақтандырушы, Сақтанушы, Пайда алушы болып танылады;
- 1.3.7. **Қағидалар** - Сақтандыру шарты жасалатын сақтандыру субъектілерінің сақтандыру шарттары мен өзара іс-қимылын қамтитын осы құжат;
- 1.3.8. **Сақтандыру шарты** - Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы Келісім, оған сәйкес Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында келісілген төлем үшін Пайда алушыға сақтандыру жағдайы салдарынан келтірілген залалды өтеуге міндеттенеді. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушы сақтандырудың үлгілік талаптарына немесе қағидаларына сәйкес сақтандыру түрлері бойынша әзірленген шарттарды қолдануға құқылы;
- 13.8.1. **Қарыз шарты** - осы Сақтандыру қағидалары/шарттары шеңберінде және Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес Сақтанушы/Сақтандырылушы мен Банк арасында жасалатын банктік қарыз шартын білдіреді;
- 1.3.9. **Полис** - Сақтандырушы мен Сақтанушы арасында сақтандыру ережелеріне қосылу арқылы Шарт жасасуды растайтын Сақтандырушы шығаратын құжат. Сақтандыру полисі қолтаңбаны факсимильді көшіру құралдарын пайдалана отырып және Шарттың дұрыстығын тексеру үшін QR-кодтың болуы арқылы цифрлық форматта шығарылады және мұндай құжат түпнұсқа болып саналады;
- 1.3.10. **Сақтандыру жағдайы** – Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелі ретінде көзделген, оның басталуымен Сақтандырушы Сақтандыру шартына сәйкес Сақтандыру шартында

көрсетілген көлік құралын бүлдіргені, жойғаны және/немесе жоғалтқаны үшін сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті, оған кенеттен және күтпеген әсер ету нәтижесінде туындаған, оның басталу ықтималдығы белгілері бар оқиға;

- 1.3.11. **Сақтандыру тәуекелі** - пайда болған жағдайда сақтандыру жүргізілетін болжамды оқиға. Сақтандыру тәуекелі ретінде қарастырылатын оқиға оның пайда болу ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілеріне ие болуы керек;
- 1.3.12. **Сақтандыру сомасы** - Сақтандыру шарты жасалған кезде белгіленген тәртіппен айқындалған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сыйлықақысының мөлшері мен сақтандыру төлемінің мөлшері белгіленетін ақшалай сома.
- 1.3.13. **Франшиза** - сақтандыру шарттарында көзделген Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату;
- 1.3.14. **Сақтандыру сыйлықақысы** - Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы. Сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігі сақтандыру сыйлықақысы болып саналады;
- 1.3.15. **Өтініш-сауалнама** - Сақтандырушының талабы бойынша Сақтанушы жазбаша хабарлаған сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын анықтау үшін елеулі маңызы бар мән-жайларды қамтитын сақтандыруға өтініш. Өтінішті Сақтандырушының өкілі Сақтанушының сөзімен толтыра алады. Сақтанушы өтініштегі мәліметтердің дұрыстығын өз қолымен куәландырады. Сақтандыру туралы өтініш Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады;
- 1.3.16. **Жол-көлік оқиғасы** (бұдан әрі - "ЖКО") - адамдар қаза тапқан немесе жараланған, көлік құралдары, құрылыстар, жүктер бүлінген не өзге де материалдық залал келтірілген көлік құралы жолымен жүру процесінде және оның қатысуымен туындаған оқиға;
- 1.3.17. **Көлік құралының қосымша жабдығы** – стационарлық орнатылған (яғни монтаждауды қажет ететін), бірақ зауыттық жиынтыққа (теле -, радио-және дыбыс шығаратын аппаратура, салон жабдығы, корпустағы және шыныдағы/оптикадағы қорғаныш жабындары мен пленкалар, зауыттық ЛКП/шынылардың үстіне орнатылған, жарық, сигнал беру құрылғылары, спойлерлер, қанаттарға қарсы, табалдырықтар мен қанаттар төсемдері, сүйретуге арналған құрылғылар және көлік құралына қосымша орнатылған өзге де жабдықтар) кірмейтін көлік құралының жабдықтары мен керек-жарақтары. Сақтанушы мен Сақтандырушының келісімі бойынша көлік құралын тексеру негізінде қосымша деп танылған өзге де жабдық. Тараптардың келісімі бойынша жабдықтың жекелеген түрлері көлік құралының құрамында сақтандырылуы мүмкін, бұл Сақтандыру шартында көрсетіледі;
- 1.3.18. **Көлік құралы** (бұдан әрі – "КҚ") - жолдармен адамдарды, жүктерді немесе оған орнатылған жабдықтарды тасымалдауға арналған құрылғы;
- 1.3.19. **Автомобиль көлігі құралы** (бұдан әрі – автокөлік құралы) – автобустарды, шағын автобустарды, жеңіл және жүк автомобильдерін, автомобиль тіркемелерін, ершікті тартқыштарға жартылай тіркемелерді, сондай-ақ мамандандырылған автомобильдерді (жүктердің белгілі бір түрлерін тасымалдауға арналған) және арнайы автомобильдерді (әртүрлі негізінен көліктік емес жұмыстарды орындауға арналған) қамтитын автомобиль көлігінің жылжымалы құрамының бірлігі;
- 1.3.20. **Механикалық көлік құралы** - қозғалтқышпен қозғалатын мопедтен басқа көлік құралы. Тұжырымдама тракторлар мен өздігінен жүретін машиналарға да қатысты;
- 1.3.21. **Жеңіл автомобиль** - жолаушылар мен багажды автомобильмен тасымалдауға арналған және жүргізушінің орнын қоспағанда, отыруға арналған сегіз орыннан аспайтын автокөлік құралы;
- 1.3.22. **Жүк автомобилі** - автомобиль жолдары арқылы жүктерді тасымалдауға арналған механикалық жетегі бар автокөлік құралы.
- 1.3.23. **Жүк автокөлік құралы** - жүк автомобильдерін, автомобиль тіркемелерін, ершікті тартқыштарға жартылай тіркемелерді, сондай-ақ мамандандырылған автомобильдерді (жүктердің белгілі бір түрлерін тасымалдауға арналған) қамтитын жүк автомобиль көлігінің жылжымалы құрамының бірлігі.
- 1.3.24. **Микроавтобус** - дайындаушы зауытта көзделген жүргізушінің орнын қоспағанда, отыруға арналған он алты орыннан аспайтын ерекше шағын класты автобус.

- 1.3.25. **Автобус** - жолаушылар мен багажды тасымалдауға арналған, жүргізушінің орнын қоспағанда, отыруға арналған сегізден астам орны бар автокөлік құралы;
- 1.3.26. **Тіркеме** - қозғалтқышпен жабдықталмаған және механикалық көлік құралы бар құрамда жүруге арналған көлік құралы. Тұжырымдама жартылай тіркемелер мен тарқату тіркемелерге де қатысты;
- 1.3.27. **Мотоцикл** - бүйірлік тіркемесі бар немесе жоқ екі дөңгелекті механикалық көлік құралы. Мотоциклдерге салмағы 400 кг - нан аспайтын үш және төрт дөңгелекті механикалық көлік құралы теңестіріледі;
- 1.3.28. **Арнайы автокөлік құралдары** - автокрандар, гидравликалық сорғылар, телескопиялық гидравликалық көтергіштер, жылжымалы зертханалар, шеберханалар, моншалар, медициналық пункттер және т. б.
- 1.3.29. **Самосвал автомобильдер:**
- 1.3.29.1. жолсыз жағдайларда пайдалануға арналған, өз қозғалтқышымен қозғалысқа келтірілетін дөңгелекті немесе шынжыр табанды жүрістегі рельссіз өздігінен жүретін машина;
- 1.3.29.2. жалпыға ортақ пайдаланылатын жолдарда жүруге арналмаған;
- 1.3.29.3. осьтердің аспасының кез келген түрі немесе осьтердің аспасы жоқ;
- 1.3.29.4. олардың техникалық сипаттамалары бойынша қозғалыс жылдамдығы, әдетте, 70 км/сағ аспайды;
- 1.3.29.5. кабинаның үстінде ілулі тұрған немесе күнқағары жоқ немесе түбі төмен қарай ашылатын аударылатын шанағы бар.
- 1.3.30. **Ершікті тартқыш** - өз қозғалтқышымен жабдықталған және тек қана немесе негізінен тіркемені немесе жартылай тіркемені сүйреуге арналған автокөлік құралы;
- 1.3.31. **Техникалық қызмет көрсету станциясы** (бұдан әрі – "ТҚКС") - көлік құралына жоспарлы техникалық қызмет көрсету, автобұзылуларды жою, қалпына келтіру (шанақ) жөндеу бойынша қызметтер көрсететін ұйым;
- 1.3.32. **Жол** - мемлекеттік есепке алынуға жататын және көлік құралының қозғалысына арналған инженерлік құрылыстар кешенін білдіретін жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолы, шаруашылық автомобиль жолы, қала және елді мекен көшесі. Жол бір немесе бірнеше жолдарды, сондай-ақ трамвай жолдарын, тротуарларды, жол жиектерін және бар болса, бөлу жолақтарын қамтиды;
- 1.3.33. **Объектінің нақты құны** - сақтандырылған объектінің моральдық және физикалық тозуын (амортизациялық) ескере отырып, не осы жердегі ұқсас ҚҚ-ның (мүліктің) нарықтық құнын негізге ала отырып, не Сақтандыру шартын жасасу сәтіндегі оның нарықтық құнын негізге ала отырып, не құзыретті ұйым берген анықтама-шот, сатып алу-сату шарты немесе сарапшының (бағалаушының) бағалауы негізінде сақтандырылған объектімен бірдей маркалы көлік құралының (қосымша жабдықтың) құны;
- 1.3.34. **Амортизация (тозу)** - пайдалану салдарынан оның физикалық және моральдық тозуы нәтижесінде, сондай-ақ технологиялық ресурсты өндіру нәтижесінде көлік құралының бастапқы құнының төмендеуі және көлік құралының құнына пайыздық қатынаста есептеледі. Келтірілген залалдың мөлшерін есептеу Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының Қаулысымен бекітілген көлік құралына келтірілген зиянның мөлшерін айқындау жөніндегі өзекті Қағидаларға сәйкес жүргізіледі. Осы Қағидалардың нөмірі Сақтандыру шартында көрсетіледі;
- 1.3.35. **Көлік құралының оптикасы** - алдыңғы және артқы әйнек, алдыңғы фаралар, артқы шамдар, бүйірлік айналар және көліктің бүйірлік әйнегі (есік әйнегі), көліктің төбесін әйнектеу, артқы көрініс камерасы, айналмалы көру камерасы, көліктің алдыңғы бамперіндегі камера;
- 1.3.36. **Интернет-ресурс** - мәтіндік, графикалық, аудиовизуалды немесе өзге де түрде көрсетілетін, аппараттық-бағдарламалық кешенде орналастырылатын, бірегей желілік мекенжайы және (немесе) домендік атауы бар және Интернетте жұмыс істейтін электрондық ақпараттық ресурс. Сақтандырушының Интернет-ресурсы сақтандыру полисінде орналастырылған;
- 1.3.37. **Электрондық Сақтандыру шарты** - мемлекеттік органдардың және оларға ведомстволық бағынысты ұйымдардың ақпараттық жүйелерінен алынған, БСДҚ ақпараттық жүйесімен интеграцияланған деректермен бірыңғай сақтандыру дерекқоры (бұдан әрі-БСДҚ) арқылы өткізу жолымен өтініште көрсетілген мәліметтерді салыстыру (верификациялау) әдістері

- бойынша деректер базасын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым берген Сақтандыру шартының бірегей нөмірі;
- 1.3.38. **Цифрлық бланк** Сақтандырушының ақпараттық жүйесінде қалыптастырылады, электрондық тангир торын, Сақтандырушының ID шарты және логотипі түріндегі тігілген су белгілерін қамтиды. Цифрлық бланкіде Сақтанушыға / Сақтандырылушыға Шарттың дұрыстығын тексеру және сақтандыру ережелерімен танысу үшін Сақтандыру компаниясының сайтына кіруге мүмкіндік беретін QR коды бар;
- 1.3.39. **Мультидрайв** - "Мультидрайв" опциясы бойынша сақтандыруға Сақтандыру шартына қосымша келісімді ресімдемей және қол қоймай, көлік құралдары иелерінің (атап айтқанда Сақтандыру шартында көрсетілген көлік құралының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру полисіне Сақтандырылушы ретінде енгізу негізінде көлік құралын басқаруға құқығы бар жеке тұлғалар қабылданады.
- 1.4. Қағидаларда сондай-ақ Қағидалар бөлімдерінің өзге тармақтарында/тармақшаларында берілген анықтамалар өзге де терминдер қолданылады.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ ЖӘНЕ ЗАТЫ

- 2.1. Тиісті Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде оны пайдалану нәтижесінде Сақтандыру шартында көрсетілген көлік құралының бүлінуіне, жойылуына және/немесе жоғалуына байланысты Сақтанушының мүлдіктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.
- 2.2. **Ережеге сәйкес КҚ-ның келесі түрлері сақтандыруға қабылданады:**
- 2.2.1. Жеңіл автомобиль;
- 2.2.2. Жүк автомобилі;
- 2.2.3. Автобус;
- 2.2.4. Құрылыс техникасы;
- 2.2.5. Ауыл шаруашылығы техникасы;
- 2.2.6. Тіркеме;
- 2.2.7. Мото көлігі.
- 2.3. Сақтанушыға меншік құқығында немесе өзге де негіздер бойынша тиесілі көлік құралы (онда орнатылған конструкцияда көзделген тораптар мен агрегаттарды қоса алғанда) сақтандыру нысанасы болып табылады.

3. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ӨТЕУІНЕ ЖАТАТЫН ШЫҒЫСТАР

- 3.1. Сақтандыру шартын жасасу кезінде КҚ нарықтық құнын айқындау бойынша сараптама жүргізу бойынша Сақтанушының шығыстары, сондай-ақ Қағидалардың 4.1.1 және 4.2.1-тармақтарында көрсетілген сақтандыру тәуекелдері бойынша сақтандыру жағдайының салдары болып табылатын Сақтанушының шығыстарының туындау тәуекелі. Мұндай шығыстар сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы мөлшері Сақтандыру шартында көзделген жалпы сақтандыру сомасынан аспауы үшін нақты мөлшерде өтеледі.
- 3.2. **Қағидалардың 3.1-тармағында көрсетілген шығыстарға мыналар жатады:**
- 3.2.1. авариялық комиссардың оқиға орнына шығуын, оқиға орнын қарау актісін жасауды, фото кестелер жасауды; елді мекен шегінде ЖКО орнына портал немесе эвакуатор ұсынуды қоса алғанда, сақтандыру жағдайы басталған кезде көрсетілетін авариялық комиссардың қызметтеріне байланысты Сақтанушының шығыстары;
- 3.2.2. Сақтанушының сақтандыру жағдайы нәтижесінде КҚ-ға келтірілген залал сомасын айқындау бойынша сараптама жүргізу жөніндегі шығыстары.

4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

- 4.1. Ережелер негізінде және Сақтанушының өтінішіне сәйкес келесі сақтандыру жағдайлары сақтандырылуы мүмкін:
- 4.1.1. **Залал** - КҚ-ның, яғни оның дайындаушы зауыт орнатқан бөліктері мен жабдықтарының зақымдануынан, жойылуынан және/немесе жоғалуынан, сондай-ақ , қосымша орнатылған жабдықтар, нәтижесінде пайда болатын КҚ-ын иеленуге, пайдалануға байланысты оқиғалардың нәтижесінде туындаған Сақтанушының мүлдіктік шығындарының тәуекелі:

- 4.1.1.1. **Соқтығысу** - КҚ-ның жүру бөлігінде қозғалыс процесінде КҚ-ның бір немесе одан да көп үшінші тұлғамен/үшінші тұлғалармен соқтығысуы (екі және одан да көп КҚ-ның механикалық байланысы) және осы соқтығысудың салдары нәтижесінде болған оқиға;
- 4.1.1.2. **Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен болған ЖКО** - КҚ жолымен жүру процесінде және оның қатысуымен адамдар қаза тапқан немесе жараланған, КҚ құрылыстары, жүктер бүлінген немесе Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен өзге де материалдық залал келтірілген оқиға;
- 4.1.1.3. **Басқа сыртқы механикалық әсер** - КҚ-ның бөгде объектімен немесе затпен соқтығысуы, КҚ-ға бөгде объектінің немесе заттың құлауы немесе түсуі, атап айтқанда: шатыр темірінен, ғимараттар мен құрылыстардың шатырларынан, тіректерден, ағаштардан және олардың бұтақтарынан қардың немесе мұздың құлауы, көлік дөңгелектерінің астынан қиыршық тастардың, тастардың және басқа да қатты заттардың шығарылуы;
- 4.1.1.4. **Найзағай соққысы, табиғи апат:**
 "Дүлей зілзалалар" тәуекел тобы деп: жер сілкінісі, жанартаулардың атқылауы немесе жер асты өртінің, көшкіннің, қар көшкінінің (оның ішінде қардың), дауылдың, торнадонның, боранның, қарақұйынның (шквалды) желдің, дауылдың, тайфунның, селдің, су тасқынының, найзағайдың, бұршақтың, сел көшкінінің, цунами, топырақтың отыруы, газдың шығуы, бұл аймақ үшін қалыптан тыс мұзбен зақымдануы: нөсер жаңбыр, қалың қар, бұрқасын мен аяз салдарынан болатын залалдың туындау ықтималдығы түсініледі;
 • Боран, дауыл, құйын:
 а) боран - 20 м/сек жылдамдықпен ұзақ және қатты жел.;
 б) дауыл - 25-30 м/сек жылдамдықпен ұзақ және қатты жел.;
 в) құйын - жылдамдығы 35 м/с-тан асатын ұзақ және қатты жел.;
- 4.1.1.5. **Үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері** (сақтандырылған КҚ-ның жекелеген бөліктері мен бөлшектерін ұрлауды қоса алғанда): қағидалар шеңберіндегі үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері деп үшінші тұлғалардың Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген құқық бұзушылықтар және/немесе қылмыстар белгілері бойынша уәкілетті органдар білікті іс-әрекеттер жасауы түсініледі;
 және күтпеген жерден пайда болатын және сырттан әрекет ететін КҚ иеленуге, пайдалануға байланысты басқа оқиғалар.
- 4.1.1.7 **Өрт** – өртті тұтандыру және ұстап тұру үшін арнайы тағайындалған орындардан тыс жерде пайда болған немесе осы орындардан тысқары шыққан, өздігінен таралуға қабілетті және материалдық залал келтіретін бақыланбайтын өрт.
- 4.1.1.8 **Жарылыс** – жанумен, ұшқындардың пайда болуымен, сынықтардың (жарықшақтардың) ұшуымен, газдар немесе булардың бөлінуімен бірге жүретін, қысымның жоғарылауына немесе соққы толқынына әкелетін зат күйінің лезде физика-химиялық өзгеруіне байланысты қысқа уақыт ішінде энергияны бөлу процесі,.
- 4.2.1. **АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ** - КҚ-ын ұрлау немесе КҚ-ын ұрлау мақсатынсыз (айдап әкету) КҚ-ын заңсыз иемденуден туындаған Сақтанушының мүліктік шығындарының қаупі;
- 4.2.2. "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, "ЗАЛАЛ" сақтандыру жағдайымен бірге ғана сақтандырылуы мүмкін. Өзге жағдайда Сақтандыру шарты жасалған күннен бастап жарамсыз деп танылады.

5. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 5.1. Сақтандыру шартында жалпы сақтандыру сомасы шегінде әрбір жеке сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомалары белгіленуі мүмкін.

- 5.2. КҚ-ын "ЗАЛАЛ" сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру кезінде сақтандыру өтемі "КҚ-ын тексеру және бағалау актісінде" көрсетілмеген жабдыққа қолданылмайды.
- 5.3. "ЗАЛАЛ" және/немесе "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру сомасы Сақтандыру шартын жасасу сәтінде сақтандырылған КҚ-ның нақты құнынан аспауға тиіс.
- 5.4. Егер Сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы КҚ-ның нақты құнынан асып кетсе, Сақтандыру шарты жасалған күнгі КҚ-ның нақты құнынан асатын бөлігінде сақтандыру жарамсыз болып табылады.
- 5.5. Егер Сақтандыру шартында белгіленген бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасы сақтандыру жағдайы басталған сәтте сақтандырылған КҚ-ның нақты құнынан аз болса, онда сақтандыру төлемі сақтандыру сомасының КҚ-ның нақты құнына қатынасына барабар жүргізіледі.

6. ФРАНШИЗА

- 6.1. Сақтандыру шартында Тараптар франшиза мөлшерін белгілей алады.
- 6.2. Франшиза әрбір КҚ бойынша және әрбір тәуекел бойынша сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.
- 6.3. Егер бірнеше сақтандыру жағдайлары орын алса, франшиза әрбір және кез келген жағдай бойынша сақтандыру төлемін есептеу кезінде ескеріледі.
- 6.4. Егер бір сақтандыру жағдайының нәтижесінде Сақтандыру шартында жекелеген франшизалар көзделген бірнеше КҚ бүлінсе, онда франшизалар әрбір КҚ бойынша сақтандыру төлемін есептеу кезінде ескеріледі.

7. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 7.1. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері КҚ сипаттамаларына, оны пайдалану шарттары мен ерекшеліктеріне, сақтандыру мерзіміне, сақтандыру жағдайларына, сондай-ақ сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығына және ықтимал залал мөлшеріне әсер ететін өзге де факторларға байланысты және Сақтандырушы белгілеген тарифтерге сәйкес есептеледі.
- 7.2. КҚ-ның жеке сипаттамаларына және оны пайдалану ерекшеліктеріне байланысты Сақтандыру шартының талаптары (оның ішінде тарифтердің мөлшері) тараптардың келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін.
- 7.3. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Тараптар Сақтандыру шартына қол қойған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде біржолғы төлеммен жүргізіледі.
- 7.4. Сақтандыру сыйлықақысы ақшаны Сақтандырушының банктік шотына немесе қолма-қол ақшаны Сақтандырушының кассасына аудару арқылы төленеді.
- 7.5. Сақтандыру шартын Сақтанушы осындай ұзарту кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысын төлеу арқылы сақтандырудың келесі жылдық кезеңіне автоматты түрде ұзарту алады. Егер ұзарту кезеңі бір жылдан кем болған жағдайда сақтандыру сыйлықақысы айына 30 (отыз) күн есебінен ұзарту кезеңіне барабар есептеледі. Осындай қысқартылған кезең өткеннен кейін автоматты ұзарту шарты қолданылмайды. Ұзарту кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезде сақтандыру кезеңінің аяқталу күні ұзарту кезеңін қосқанда автоматты түрде жаңартылады.
- 7.6. Сақтандырудың бірнеше жылдық кезеңдері үшін сақтандыру сыйлықақысы аванстық төленген жағдайда, автоматты ұзарту үшін сақтандыру сыйлықақысының сомасы комиссияны шегергенде ескеріледі. Сақтандыру төлемі жағдайында сақтандыру сыйлықақысының аванстық бөлігі шарт бойынша шегерімді төмендету есебіне ескерілетін болады.

8. САҚТАНДЫРУ АУМАҒЫ

- 8.1. Сақтандыру жағдайы бойынша ЗАЛАЛ Сақтандыру шарты Сақтанушының таңдауы бойынша қолданылады:
 - 8.1.1. Қазақстан Республикасының аумағында;
 - 8.1.2. Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінің (бұдан әрі - "ТМД") аумағында.
- 8.2. Сақтандыру жағдайы бойынша АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының сақтандыру аумағында ғана қолданылады.

9. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ШЕКТЕУЛЕРІ

- 9.1. Барлық жағдайларда келесі себептерден, оқиғалардан немесе әрекеттерден тікелей немесе жанама түрде келтірілген залал өтелмейді:
- 9.1.1. сақтандыру жағдайы туындаған кезде тиісті санаты бар қолданыстағы жүргізуші куәлігі жоқ адамның, сондай-ақ КҚ басқару құқығы Сақтандыру шартында көзделмеген адамның КҚ басқаруы;
- 9.1.2. КҚ-ды басқарған адамның алкогольдік, есірткілік немесе уытқұмарлық мас күйінде немесе КҚ-ды басқаруда қолдануға қарсы болатын дәрі-дәрмектердің әсерінен болғандығын растау;
- 9.1.3. КҚ басқарған Сақтанушы ЖКО орнынан кетіп қалса;
- 9.1.4. жүргізуші шаршаған күйінде көлік жүргізу кезінде ұйықтап кетсе;
- 9.1.5. Осы Қағидалардың 13.4.10-тармағын орындамау;
- 9.1.6. Сақтанушының Сақтандырушыға Шарт жасасу, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары кезінде көрінеу жалған мәліметтер мен құжаттарды ұсынуы;
- 9.1.7. Сақтанушының залал келтірген адамнан тиісті өтемақы алуы;
- 9.1.8. Сақтандыру шарты күшіне енгенге дейін немесе Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын /бірінші сақтандыру жарнасын төлегенге дейін сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы;
- 9.1.9. иеленуге, пайдалануға (прокат, жалға алу, такси және т. б.) және/немесе көлік жүргізуді үйрету мақсатында немесе жаттығу жарыстарына, сынақтарға немесе сынақ жүгірістеріне, экстремалды жүргізумен байланысты іс-шараларға қатысу үшін, сондай-ақ кез келген спорттық жарыстарға қатысу үшін тапсыруды көрсеткен Сақтандырушының келісімінсіз көлік құралын пайдалану;
- 9.1.10. иеленуге, пайдалануға берілетін КҚ сақтандыру кезінде КҚ-ын Сақтанушыға қайтармау (прокат, жалға алу, такси және т. б.);
- 9.1.11. КҚ оптикасының кездейсоқ зақымдануы (мысалы, қиыршық тас, тастар және басқа КҚ дөңгелектерінің астындағы басқа қатты заттар);
- 9.1.12. жарылғыш заттарды немесе радиоактивті материалдарды тасымалдау, кез келген нысандағы радиацияның әсері.
- 9.1.13. алдыңғы әйнектің зақымдануы (мысалы, қиыршық тас, тастар және басқа көлік құралдарының дөңгелектерінің астындағы басқа қатты заттар);
- 9.1.14. КҚ дискілері мен шиналарының зақымдануы;
- 9.1.15. осы Қағидалардың 14.1.9-тармағының орындалмауы.
- 9.2. Сақтандырушы келесілер үшін жауапты емес:**
- 9.2.1. сақтандыру жағдайы кезінде КҚ-да болған мүлікке залал келтіру салдарынан туындаған шығындар;
- 9.2.2. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өткеннен кейін туындаған залал;
- 9.2.3. Сақтанушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды ұсынбаған немесе Сақтандыру шартының талаптарында көзделген өзге де міндеттерді орындамаған шығындар;
- 9.2.4. КҚ-ын басқа көлік құралының (эвакуатордың) көмегімен тасымалдау жағдайларын қоспағанда, оны сүйрету салдарынан КҚ-ға келтірілген залал;
- 9.2.5. моральдық зиян, жоғалған пайда, шығындар (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы), тауар түрінің жоғалуы;
- 9.2.6. КҚ пайдалану нәтижесінде, оның ішінде КҚ тежегіш жүйесінің, қозғалтқыштың істен шығуы, КҚ-да қосымша орнатылған тораптардың, агрегаттардың, элементтердің/бөлшектердің немесе өзге де заттардың өзара әрекеттесуі салдарынан, КҚ-ның техникалық ақаулығы, шиналардың жарылуы салдарынан болған шығындарды қоса алғанда, жекелеген тораптар мен бөлшектердің сынуы, істен шығуы салдарынан туындаған залал, КҚ-ның техникалық ақаулығы, шиналардың жарылуы салдарынан, оның ішінде агрегаттардың ішкі қуыстарына бөгде заттардың, заттардың, жануарлардың, құстардың, жаңбыр мен еріген судың (су соққысы және т. б.) түсуі салдарынан болған шығындарды қоса алғанда;
- 9.2.7. оқшаулаудың, оның ішінде қысқа тұйықталудың бұзылуы нәтижесінде келтірілген залал: орамдағы тұйықталу, корпусқа тұйықталу, байланыстың жеткіліксіздігі, газдың ағуы,

- қозғалтқышты газ тәрізді отынмен (ГТО) қоректендіруге арналған жабдықтың герметикаланбауы нәтижесінде қауіпсіздікті қамтамасыз ететін өлшеу, реттеу аспаптары мен аспаптарының істен шығуы;
- 9.2.8. сақтандыруға қабылдау кезінде Сақтандыру шартында ("КҚ тексеру және бағалау актісінде") бүлінуі байқалған КҚ бөлшектерін қалпына келтіру жөндеу немесе ауыстыру;
- 9.2.9. жүк автомобильдерін, жеңіл автомобильдердің, тіркемелер мен жартылай тіркемелердің жүк модификацияларын сақтандыру кезінде сақтандыру өтемінен тент үшін жауапкершілік алынып тасталады;
- 9.2.10. табиғи тозу және пайдалану нәтижесінде КҚ және қосымша жабдықтар құнының төмендеуі салдарынан болған залал;
- 9.2.11. лак-бояу жабынының сызаттары мен сызаттары және тастардың, қиыршық тастардың және т.б. нәтижесінде пайда болған КҚ ақаулары жабылмайды, сондай-ақ көлемі 1мм²-ден аз ұсақ, егер көрінетін тұтастық бұзылыстары, атап айтқанда жарықтар болмаса, КҚ оптикасының зақымдануы жабылмайды;
- 9.2.12. тастардың, қиыршық тастардың және т. б. түсу нәтижесінде КҚ қозғалысы кезінде пайда болған, зауыттық лак-бояу жабынының үстіне жағылған қорғаныш пленкалардың және КҚ корпусының өзге жабындарының / КҚ бөлшектерінің сызаттары, сынықтары мен ақаулары, егер көрсетілген пленкалар немесе жабындар шартта ("КҚ-ны тексеру және бағалау актісінде") КҚ-ның қосымша жабдығы ретінде көрсетілмеген жағдайда;
- 9.2.13. дайындаушы зауытта көзделмеген броньды пленканың зақымдануы;
- 9.2.14. егер Шарт жасасу кезінде КҚ шанағында лак-бояу жабынының сынықтары мен ақаулары орын алса, КҚ бөлшектерін лак-бояу жабыны үшін өтеу жүзеге асырылмайды, бұл туралы Шартта ("КҚ-ын тексеру және бағалау актісі") атап өтілді. Егер залал туындаған сақтандыру жағдайы шеңберінде КҚ бөлшегіне келтірілген болса және бөлшекті ауыстыру талап етілсе, онда сақтандыру төлемі КҚ бөлшегін жөндеу немесе ауыстыру үшін ғана жүзеге асырылады, бұл ретте лак-бояу жабыны үшін шығыстар Сақтанушының есебінен жүзеге асырылады;
- 9.2.15. Сақтанушының (жүргізушінің) жеке заттарына және (немесе) жолаушылардың багажына, сақтандырылған КҚ-дағы Сақтандырылушының және (немесе) жүргізушінің кәсіптік немесе коммерциялық қызметіне байланысты тауарларға және (немесе) заттарға залал;
- 9.2.16. сақтандыру жағдайы басталғанға дейінгі оның сапасымен немесе жағдайымен салыстырғанда оның сапасын немесе жай-күйін жақсарту бөлігінде КҚ жөндеу, атап айтқанда, жоғарыда көрсетілген бөлшектердің, тораптар мен агрегаттардың тізбесін көрсете отырып, Шартқа қосымша келісім жасалған жағдайларды қоспағанда, "КҚ тексеру және бағалау актісін" жасау кезінде КҚ-да орнатылған бөлшектерден, тораптардан, агрегаттардан басқа КҚ бөлшектерін, тораптарын, агрегаттарын орнату;
- 9.2.17. тасымалдаудың арнайы жағдайларын немесе радиоактивті материалдарды талап ететін жарылғыш және/немесе өзге де заттарды тасымалдау нәтижесінде келтірілген залал;
- 9.2.18. Сақтандырылушының (басқаруға жіберілген адамның) немесе сақтандырылған КҚ-да отпен жолаушылардың абайсыз қолдану нәтижесінде келтірілген залал;
- 9.2.19. Сақтанушы КҚ-ның Сақтандырушы өтеу жүргізген бұрын бүлінген бөлшектеріне қатысты қайта жүгінген, алайда Сақтандырушыға жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарын жүзеге асыру фактісін растайтын құжаттар ұсынылмаған жағдайда.
- 9.2.20. сақтандыру жағдайына тікелей байланысты емес КҚ бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының сынуы және/немесе істен шығуы жабылмайды немесе мұндай оқиға КҚ пайдалану, сервистік қызмет көрсету мерзімдерін сақтамау, КҚ тораптары мен агрегаттарындағы техникалық сұйықтықтар мен басқа да шығыс материалдарын уақтылы алмастырмау нәтижесінде пайда болса;
- 9.2.21. "инфекциялық және/немесе паразиттік аурудың (пандемия, эпидемия) таралуына байланысты шығындар және/немесе залал, оның ішінде кез келген ластану, кез келген залалсыздандыру, кез келген дезинфекция және/немесе жоғарыда айтылғандарға байланысты жабылуға, шектеуге немесе қол жеткізуді болдырмауға қатысты уәкілетті мемлекеттік органның кез келген әрекеті".
- 9.3. Келтірілген залалды басқа тұлғалар өтеген жағдайларда Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сома мен басқа тұлғалардан алынған немесе тағайындалған

өтемақы сомасы арасындағы айырманы ғана төлейді. Мұндай өтемақылар туралы Сақтанушы Сақтандырушыға хабарлауға міндетті.

- 9.4. Егер сақтандыру жағдайы келесілердің салдарынан болған болса, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
- 9.4.1. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының, Сақтандырылушының және/немесе Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 9.4.2. Сақтанушының, Сақтандырылушының және/немесе Пайда алушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған іс-әрекеттері.
- 9.5. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы келесілердің салдарынан болса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:
- 9.5.1. ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті инфекцияның әсеріне, сондай-ақ инфекциялық және/немесе жұқпалы аурудың таралуына байланысты (пандемия, эпидемия);
- 9.5.2. соғыс қимылдары;
- 9.5.3. азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер;
- 9.5.4. жарылғыш заттарды немесе радиоактивті материалдарды тасымалдау.
- 9.6. Сақтандырушы мемлекеттік органдардың өкімі бойынша сақтандырылған КҚ-ын алып қою, тәркілеу, реквизициялау, қамауға алу немесе жою салдарынан туындаған залалдар үшін сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.
- 9.7. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз болып табылады:
- 9.7.1. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
- 9.7.2. Сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамауы;
- 9.7.3. Сақтанушының шығын келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
- 9.1.1. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән жайларын тергеуге және ол келтірген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі келтіруі;
- 9.1.2. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау;
- 9.1.3. Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Қағидалардың 15.3 және 15.4-тармақтарында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, талап ету құқығын Сақтандырушыға өту үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы. Егер сақтандыру өтемі төленген болса, Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы.

10. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 10.1. Сақтандыру шарты мүлктік құқығы тиісті құжаттармен расталатын заңды немесе жеке тұлғамен жасалады. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша сақтандыру қағидаларының негізінде сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптарды көздейтін Сақтандыру шарттары жасалуы мүмкін.
- 10.2. Сақтандыру шарты жазбаша түрде мынадай жолдармен жасалады:
- 1) Тараптардың Сақтандыру шартын жасауы;
 - 2) Сақтанушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген сақтандырудың үлгілік шарттарына не Сақтандырушы біржақты тәртіппен әзірлеген Сақтандыру қағидаларына (қосылу шарты) қосылуы және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін ресімдеуі.
- 10.3. Міндетті сақтандыру жөніндегі шарттың нысаны сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңнамалық актілерінде, уақытша сақтандыру бойынша - Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген ең төмен талаптарды сақтай отырып, тараптардың келісімінде, ал ерікті сақтандыру бойынша - Сақтандырушы не тараптардың келісімінде белгіленеді.

- 10.4. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушы сақтандырудың үлгілік шарттарына немесе қағидаларына сәйкес сақтандыру түрлері бойынша әзірленген шарттарды қолдануға құқылы.
- 10.5. Сақтандыру шартының жазбаша нысанын сақтамау оның елеусіздігіне әкеп соғады.
- 10.6. Интернет-ресурс арқылы Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтанушы Сақтандырушыға не серіктеске жүгінеді, онда Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен Сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу қағидаларына, сақтандыру шартын жасасу туралы хабарлама қағидаларына және хабарламаның мазмұнына қойылатын талаптарға, сақтандыру шарттарын жасасуды, сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасуды қамтамасыз ететін сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының бағдарламалық-техникалық құралдары мен интернет-ресурстарына қойылатын талаптарға сәйкес тиісті нысанды толтырады.
- 10.7. КҚ-ын көзбен шолып қарау тәртібі және қарап-тексеру актісін жасаушы:
- Сақтандырушының уәкілетті өкілі;
 - Сақтанушы/Сақтандырылушы - Сақтандырушыда техникалық мүмкіндік және тексеру жүргізу үшін тиісті бағдарламалық қамтамасыз ету болған кезде;
 - Кепілді КҚ сақтандыру жағдайында тексеру актісі талап етілмейді. КҚ беру актісі растайтын құжат болып табылады.
- 10.8. Сақтандыру шарты жоғалған кезде, егер ол қатаң есептілік бланкісінде (бұдан әрі - ҚЕБ) басып шығарылған болса, Сақтанушы оны дайындауға жұмсалған шығындар мөлшерінде шығыстарды төлей отырып, телнұсқа ресімделеді. Телнұсқа Сақтандыру шартының телнұсқасы екенін көрсете отырып, ҚЕБ-да немесе цифрлық ҚЕБ-да қосымша ақы алынбай ресімделеді.
- 10.9. Сақтандыру шартында Сақтандырушының қолы механикалық немесе өзге де көшіру құралдарының, электрондық қолтаңбаның көмегімен факсимильді жаңғырту жолымен орындалуы мүмкін.
- 10.10. Сақтандырушының немесе серіктестің интернет-ресурсында электрондық Сақтандыру шартын ресімдеу кезінде төлем банк карточкасы арқылы жүргізіледі. Эмитент-банк төлемді растағаннан кейін Сақтандыру шарты жасалған және БСДҚ-на берілген болып есептеледі.
- 10.11. Сақтандыру шартын электрондық нысанда ресімдеу кезінде Сақтанушының электрондық пошта мекенжайына сақтандыру сертификаты түріндегі хабарлама немесе Сақтандыру шартына белсенді гиперсілтемесі бар Сақтанушының мобильді нөміріне sms хабарлама арқылы жіберіледі.
- 10.12. Тараптардың келісімі бойынша Сақтандыру шарты бұл туралы Тараптардың бірі екінші Тарапқа Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын хабарлаған жағдайда келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін. Сақтандыру шартын жасасу, сақтандыру шарттарын өзгерту кезінде Сақтанушы КҚ-ын тексеру үшін ұсынуға міндетті. Сақтандыру шартын жасасу сәтінде зақымдануы бар КҚ бөлшектері (тораптар, агрегаттар) үшін Сақтандырушы жауапты болмайды.

10. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ

- 11.1. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көрсетілмесе, Сақтандыру шарты 12 (он екі) айға жасалады.
- 11.2. Сақтандыру шарты сақтандыру сыйлықақысы/бірінші сақтандыру жарнасы төленген және КҚ-ын тексерген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді. Бұл ретте сақтандыру сыйлықақысын төлеу күні банк шотына немесе Сақтандырушының кассасына ақша түскен күн болып есептеледі.
- 11.3. Сақтандыру шарты Сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің соңғы күнінде қолданысын тоқтатады.
- 11.4. "ЗАЛАЛ" сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін, егер Сақтандыру шарты "сақтандыру сомасы таусылғанға дейін" шарттарымен жасалған болса, Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

12. ТӘУЕКЕЛ ДӘРЕЖЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ

- 12.1. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы/Сақтандырылушы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті.
- 12.2. Келесі өзгерістер елеулі деп танылады:
- 12.2.1. шанақты немесе қозғалтқышты ауыстыру, қосымша жабдықты орнату;
- 12.2.2. КҚ-ға меншік құқығының (иелену, пайдалану немесе билік ету) басқа тұлғаға ауысуы;
- 12.2.3. КҚ-ын мүліктік жалдауға/жалға алуға, лизингке, жалға алуға, таксиге, кепілге және өзге де ауыртпалыққа беру;
- 12.2.4. өтініште көрсетілген КҚ пайдалану мақсаттарын өзгерту;
- 12.2.5. көлік құралын қайта жабдықтау;
- 12.2.6. сақтандыру жағдайының басталуына қарамастан КҚ-ның елеулі зақымдануы немесе жойылуы;
- 12.2.7. қосарланған сақтандырудың болуы;
- 12.2.8. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген ақпаратты өзгерту;
- 12.2.9. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы елеулі өзгеріс. Мән-жайлардың өзгеруі егер Тараптар мұны ақылға қонымды түрде болжай алса, онда олар Сақтандыру шартын мүлдем жасамас еді немесе айтарлықтай өзгеше шарттармен жасасар еді дегендей соншалықты өзгерген кезде маңызды деп танылады.
- 12.3. Тәуекел дәрежесінің жоғарылауы болды ма, жоқ па, Сақтандырушы Сақтандыру шартының мерзімі ішінде КҚ-ның жай-күйін, сондай-ақ Сақтанушы хабарлаған мәліметтердің дұрыстығын тексеруге құқылы.
- 12.4. Сақтанушы бұл туралы білген бойда Сақтандырушыға сақтандыруға қабылданған тәуекелдердегі барлық елеулі/елеулі өзгерістер туралы дереу хабарлауға міндетті.
- 12.5. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.
- 12.6. Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы.
- 12.7. Сақтанушы немесе Сақтандырылушы 12.1-тармақта көзделген міндеттерді орындамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұздан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.
- 12.8. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.
- 12.9. ***Сақтандыру тәуекелі дәрежесі жоғарылаған жағдайда Сақтандырушының құқығы бар:***
- 12.9.1. тәуекел дәрежесіне сәйкес келетін қолданыстағы Сақтандыру шартының талаптарына өзгерістер енгізуді талап етуге және егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату;
- немесе
- 12.9.2. Шарттың қолданылуын біржақты тәртіппен тоқтатуды талап ету. Осы тармақта көрсетілген жағдайларда шартты Сақтандырушы Қағидалардың 17.7-тармағында көзделген талаптарды сақтай отырып, біржақты тәртіппен бұзуы мүмкін.

13. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- 13.1. ***Сақтандырушының құқығы:***
- 13.1.1. Сақтанушы ұсынған ақпаратты, сондай-ақ Сақтандыру шартының талаптарының орындалуын тексеру;
- 13.1.2. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталу фактісін куәландыратын құжаттарды талап ету;

- 13.1.3. қажет болған жағдайда сақтандыру жағдайының басталу фактісін, себептерін, мән-жайларын және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын тиісті құжаттар мен ақпаратты ұсыну туралы құзыретті органдарға сұрау салулар жіберу. Егер құзыретті органдарда Сақтандырушыға сақтандыру төлемінен бас тартуға негіз беретін материалдар болса, онда барлық мән-жайлар анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыру керек;
- 13.1.4. зақымдалған КҚ мен қосымша жабдықты тексеру немесе тексеру, сондай-ақ зақымданудың себептері мен мөлшерін анықтау бойынша өзге де әрекеттерді жүзеге асыру;
- 13.1.5. бүлінген және ауыстыруға жататын түпнұсқа бөлшектердің құнын анықтау тұрғысынан нарық мониторингін жүргізу және Сақтанушыға балама шешім ұсыну;
- 13.1.6. сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту, Сақтандыру шартына және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес уәкілетті органдардың деректері мен құжаттары негізінде барлық мән-жайлар анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыру;
- 13.1.7. жануарлардың соқтығысуы нәтижесінде көлік құралы зақымданған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту;
- 13.1.8. тексеру үшін қалпына келтірілген көлік құралын көрсетуді талап ету. Сақтанушы осы талапты орындаудан бас тартқан жағдайда Сақтандырушы КҚ тораптары мен бөлшектерінің осындай кейінгі зақымдануы үшін жауапты болмайды;
- 13.1.9. сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу кезінде төленбеген кезекті сақтандыру жарналарын шегергенде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу;
- 13.1.10. кінәлі үшінші тұлға болмаған жағдайда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық өзге де құжаттар ұсынылған жағдайда, Сақтанушы заңды күшіне енген сот қаулысын ұсынғанға дейін Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу.
- 13.1.11. Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу;
- 13.1.12. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасау.
- 13.2. **Сақтанушының құқығы:**
- 13.2.1. Сақтандырушыдан Сақтандыру шарты мен ережелерінің талаптарын түсіндіруді талап ету;
- 13.2.2. Сақтандырушымен келіскеннен кейін бүлінген КҚ-ын өз есебінен қалпына келтіру, сондай-ақ, егер сақтандыру төлемінің нұсқасы шот келісілгеннен кейін ТҚКС-да нақты жөндеу бойынша көзделсе. Бұл жағдайда сақтандыру төлемі Сақтанушыға жүзеге асырылады. Төлемді алу үшін Сақтанушы бүлінген КҚ-ын қалпына келтіруге жұмсаған шығындарын растайтын құжаттарды ұсынуға міндетті.
- 13.2.3. Сақтандыру шартында көзделген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін алу;
- 13.2.4. Сақтандырушымен келісім бойынша Сақтандыру шартының талаптарын өзгерту;
- 13.2.5. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу;
- 13.2.6. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда жазбаша өтініш негізінде оның телнұсқасын алу;
- 13.2.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасау.
- 13.3. **Сақтандырушының міндеті:**
- 13.3.1. сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізу;
- 13.3.2. Сақтанушыны Сақтандыру шартының ережелері мен шарттарымен таныстыру;
- 13.3.3. сақтандыру құпиясын және коммерциялық құпияны қамтамасыз ету;
- 13.3.4. Сақтанушы/Пайда алушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы Сақтандырушының шешім қабылдауы үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, соңғы құжат қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтанушыны/Пайда алушыны жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша хабардар ету;
- 13.3.5. сақтандыру төлемін жүзеге асыру немесе Сақтанушыға Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырудан жазбаша дәлелді бас тартуды жіберу;
- 13.3.6. Сақтанушыға сақтандыру жағдайы басталған кезде шығындарды азайту үшін жұмсаған шығыстарын өтеу;
- 13.3.7. сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;

- 13.3.8. Сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.
- 13.4. **Сақтанушының міндеті:**
- 13.4.1. сақтандыру сыйлықақысын / сақтандыру сыйлықақыларын уактылы төлеу;
- 13.4.2. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы, сондай-ақ осы сақтандыру объектісіне қатысты қолданыстағы немесе жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы хабарлау;
- 13.4.3. осындай құқық берілген сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде КҚ басқару құқығын үшінші тұлғаға беру туралы Сақтандырушыны хабардар ету;
- 13.4.4. Сақтандырушыға бүлінген КҚ ны жөндеуден бұрын немесе соңғысына заттық құқығынан бас тартқанға дейін ұсыну;
- 13.4.5. егер Сақтандыру шартында сақтандыру төлемінің нұсқасы "Сақтанушының таңдауы бойынша ТҚКС-да нақты жөндеу бойынша" болып табылса, КҚ-ын жөндеу орны туралы Сақтандырушыға хабарлау
- 13.4.6. КҚ айдап әкету, ұрланған немесе жойылған жағдайда КҚ-ға қатысы бар барлық құжаттардың түпнұсқаларын және КҚ кілттерінің түпнұсқаларын Сақтандырушыға беру;
- 13.4.7. Сақтандырушының сұрауы бойынша Сақтанушы зақымдалған КҚ-ын тексеруге ұсынуға міндетті;
- 13.4.8. егер Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін ұрланған КҚ қайтарылса не залалды оның келтірушісі өтесе, осы КҚ-ын жөндеуге (қалпына келтіруге) арналған шығыстарды шегергенде, алынған сақтандыру төлемін Сақтандырушыға қайтару;
- 13.4.9. егер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген талап қоюдың ескіру мерзімдері ішінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы және Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушыны немесе Пайда алушыны сақтандыру төлемін алу құқығынан толық немесе ішінара айыратын мән-жай анықталса, алынған сақтандыру төлемін Сақтандырушыға толық көлемде немесе ішінара бір ай ішінде қайтару;
- 13.4.10. сақтандыру жағдайы басталған кезде уәкілетті органдардың қызметкерлерін оқиға орнына шақыру;
- 13.4.11. Сақтандырушының сұрауы бойынша осы Қағидалардың 15.1-тармағына сәйкес жетіспейтін құжаттарды ұсынуға "Кепілдік міндеттемені" ұсыну;
- 13.4.12. сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ келтірілген залалды дәлелдеу ауыртпалығын көтеру;
- 13.4.13. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде КҚ-ын көрсетілген оқиға басталғаннан кейін сараптама жүргізілгенге дейін (қажет болған жағдайда) қалғандай етіп сақтау;
- 13.4.14. Сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.

14. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒА БОЛҒАН КЕЗДЕ ТАРАПТАРДЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ

- 14.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде Сақтанушы / Пайда алушы:
- 14.1.1. КҚ-ын құтқару, залал қаупін азайту және қосымша залалдың пайда болуына ықпал ететін себептерді жою бойынша барлық мүмкін және орынды шараларды қабылдау;
- 14.1.2. апаттық комиссарды оқиға орнына дереу шақыру. Осы тармақта көзделген міндет орындалмаған жағдайда, Сақтанушы осы міндеттің орындалуына кедергі келтіретін мән-жайлардың бар-жоғын құжаттамалық растауды ұсынуға міндетті. Сақтанушыда/Сақтандырылушыда алкогольдік, есірткілік немесе уытқұмарлық масандықтың болуына күдік туындаған жағдайда авариялық комиссардың тиісті медициналық мекемеде медициналық куәландырудан өтуді талап етуге құқығы бар. Сақтанушы / Сақтанушы авариялық комиссардың талабы бойынша медициналық куәландырудан өтуге міндетті. Сақтанушы / Сақтанушы медициналық куәландырудан өтуден бас тартқан кезде авариялық комиссар әкімшілік полиция өкілдерін шақыруға құқылы. Авариялық комиссар Сақтанушыны/Сақтандырылушыны медициналық куәландыруға жіберген және оның өтуі туралы қорытынды ұсынбаған жағдайда Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар. КҚ-ын басқарған адамның байсалды күйде болғандығын растайтын медициналық куәландыруға

арналған шығыстарды Сақтандырушы көтереді. Авариялық комиссар шақырылмаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы. Авариялық комиссардың шақыруы авариялық комиссардың хаттамасымен не мобильді оператордың сервис-орталығынан қоңырауларды нақтылаумен (басып шығарумен) расталуы мүмкін.

- 14.1.3. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы кез келген қолжетімді тәсілмен Сақтандырушыға кейіннен 3 (үш) жұмыс күні ішінде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы жазбаша нысанда өтініш бере отырып хабарлау. Сақтандыру жағдайының басталуы туралы өтініш Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімде ұсынылмаған жағдайда, дәлелді мән-жайлардың бар екендігін дәлелдейтін құжаттарды ұсыну.
- 14.1.4. Қағидалардың 15.4-тармақтарында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы тиісті уәкілетті органдарға кез келген қолжетімді тәсілмен дереу хабарлау қажет. Осы тармақта көзделген міндет орындалмаған жағдайда, Сақтанушы осы міндеттің орындалуына кедергі келтіретін мән-жайлардың бар-жоғын құжаттамалық растауды ұсынуға міндетті;
- 14.1.5. залал келтіру фактісі бойынша құзыретті органдардың қабылдаған шаралары туралы Сақтандырушыға хабарлау (тергеу, сотқа шақыру, тексеру жүргізу үшін шақыру және т. б.);
- 14.1.6. "ЗАЛАЛ" сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру жағдайы басталған кезде КҚ-ын Сақтандырушының өкілі және/немесе тиісті лицензиясы бар сарапшы тексеруі үшін Сақтандырушының жолдамасы бойынша ұсыну;
- 14.1.7. Қағидалардың 3.2-тармағында көзделген шығыстар туындаған жағдайда Сақтандырушымен сақтандыру жағдайының салдары болып табылатын осы шығыстарды келісу;
- 14.1.8. Сақтандырушыға Сақтандырушының өтеуге жататын шығыстарының туындауына әкеп соққан барлық мән-жайларды хабарлауға және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін қажетті барлық қолда бар құжаттар мен материалдарды ұсыну;
- 14.1.9. Сақтандыру жағдайы басталған кезде оқиға орнының фото және бейне түсірілімін жүргізу, кадрда мемлекеттік тіркеу нөмірі және vin коды бар бүлінген КҚ болуы міндетті.
- 14.2. Пайда алушы Сақтандырушыға Сақтанушының жасағанына немесе жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға құқылы. Егер Сақтанушы Пайда алушы болып табылмаса, ықтимал шығындарды, оның ішінде сақтандырылған КҚ-ын құтқару және сақтау шараларын болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда мүмкін және орынды шараларды қабылдау міндеті де Пайда алушыға жүктеледі.

15. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗБЕСІ ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІ

- 15.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуын, келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу үшін Сақтанушы/Пайда алушы сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынады:
 - 15.1.1 Сақтанушының сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы жазбаша / электрондық өтініші;
 - 15.1.2. Банк деректемелерін көрсете отырып, Пайда алушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы жазбаша /электрондық өтініші;
 - 15.1.3. Сақтанушының және Пайда алушының жеке куәлігінің/паспортының көшірмесі, сақтандыру жағдайы басталған кезде КҚ басқарған тұлғаның жүргізуші куәлігінің көшірмесі;
 - 15.1.4. басқаруға сенімхаттың/жол парағының немесе меншік иесінің атынан КҚ-ын иелену, пайдалану және/немесе оған билік ету құқығын растайтын өзге де құжаттың көшірмесі;
 - 15.1.5. Сақтандыру шартының көшірмесі;
 - 15.1.6. кепіл шартының көшірмесі, Қарыз шартының көшірмесі, кепіл КҚ бағалау туралы есеп және / немесе сақтандырылған КҚ тексеру актісі, сақтандыру жағдайы басталған күнгі негізгі борыштың қалдығы туралы анықтаманың түпнұсқасы, (егер Сақтандыру шарты кепіл шарты бойынша кепіл нысанасы болып табылатын КҚ - ға қатысты жасалған жағдайда);
 - 15.1.7. лизинг шартының оған барлық қосымшалармен бірге көшірмесі (егер Сақтандыру шарты лизинг шарты бойынша лизинг нысанасы болып табылатын КҚ-ға қатысты жасалған жағдайда);

- 15.1.8. сақтандыру жағдайының басталуын және келтірілген залалдың мөлшерін дәлелдеу жөніндегі істерді жүргізу құқығына және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (Пайда алушының мүдделері Сақтанушы үшін ұсынылған жағдайда);
- 15.1.9. медициналық куәландырудан өту фактісін растайтын қорытынды; Қағидалардың 14.1.2-тармағына сәйкес Сақтандырушыны авариялық комиссар жіберген кезде медициналық куәландырудан өтуге арналған шығыстардың төленгенін растайтын құжат;
- 15.1.10. КҚ тіркеу туралы куәліктің көшірмесі; Сақтанушының есебінен бүлінген КҚ-ын қалпына келтіру кезінде: төлем шоты, шот-фактура, Сақтанушының қызмет ақысын растайтын техникалық қызмет көрсету станциясының уәкілетті өкілі ресімдеген орындалған жұмыстар актісі, төлем тапсырмасы;
- 15.1.11. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуын дәлелдеу үшін:
- 15.1.11.1. жол-көлік оқиғасы кезінде:
уәкілетті орган куәландырған құжаттар: жол-көлік оқиғасы туралы хаттаманың көшірмесі, хаттамаға толықтыру және ЖКО схемасы;
оқиға орнын қарау көшірмелері, әкімшілік құқық бұзушылық туралы қаулылар, жол-көлік оқиғасына қатысушыларды медициналық куәландыру анықтамалары, жол-көлік оқиғасына қатысушыларды әкімшілік полиция комитетіне түсіндіру құжаттары, сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын әкімшілік полиция өкілдері және құқық қорғау органдары (тергеу, сот және т. б.) жасаған өзге де құжаттар не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын, заңды күшіне енген сот қаулысы;
- 15.1.11.2. табиғи апаттар кезінде:
аумақтық гидрометеозықмет бөлімшелері, мемлекеттік комиссиялар, сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын құзыретті органдар жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын актілер, қорытындылар, өзге де құжаттар;
- 15.1.11.3. басқа күтпеген оқиғалар кезінде:
өртке қарсы және құқық қорғау органдары актілерінің, өрт-техникалық сараптама қорытындысының, жол-көлік оқиғасы туралы хаттаманың және оған қосымшаның көшірмелері; оқиға орнын тексеру хаттамасының көшірмесі; сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру оқиғасының басталу фактісін растайтын өзге де құжаттар іс;
- 15.1.11.4. "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы басталған кезде:
оқиға орнын қарау хаттамасының және қылмыстық іс қозғау туралы қаулының (не қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы) көшірмесі, іс бойынша іс жүргізуді тоқтата тұру туралы қаулының көшірмесі; айыпталушы ретінде тарту туралы қаулының көшірмесі (құқыққа қайшы іс-әрекеттер жасаған адамды анықтаған кезде);
сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын немесе сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған өзге де құжаттар; КҚ-ын мемлекеттік тіркеу туралы куәліктің түпнұсқасы, ұрланған / ұрланған КҚ-ның түпнұсқа кілттерінің толық жиынтығы;
басқару пульттерінің, салпыншақтардың, карточкалардың, барлық электрондық және электрондық-механикалық ұрлыққа қарсы жүйелердің белсенді және пассивті активаторларының, КҚ жарақтандырылған механикалық ұрлыққа қарсы құрылғылардың барлық кілттерінің толық жиынтығы, Сақтанушының Сақтандырушының пайдасына мүлік ретінде КҚ-дан бас тарту туралы жазбаша өтініші ("абандон");
- 15.1.12. келтірілген залалдың мөлшерін дәлелдеу үшін:
- 15.1.12.1. тәуелсіз сараптама ұйымдарының қорытындылары және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де құжаттар, Сақтандырушының жолдамасы бойынша мамандардың "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы басталған кездегі КҚ нарықтық құны туралы қорытындылары;
- 15.1.12.2. Сақтандырушының келтірілген залал үшін жауапты адамға регрессиялық талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар;

- 15.1.12.3. Сақтанушының КҚ-ға меншік құқығынан бас тартқан жағдайда Сақтанушының пайдасына мүлік ретінде КҚ-дан бас тарту туралы жазбаша/электрондық өтініші ("абандон").
- 15.2. Сақтанушы/сақтандырылған/Пайда алушы КҚ-ын сақтауға, сақтандыру жағдайының басталуына және келтірілген залалдардың мөлшеріне қызығушылықты растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.
- 15.3. Жекелеген жағдайларда Сақтандырушы, егер олардың болмауы сақтандыру жағдайының басталу фактісін анықтау және залалдың мөлшерін айқындау мүмкін болмаса немесе сақтандыру жағдайы туралы қосымша мәліметтер алу талап етілсе, Қағидалардың 15.1-тармағында көрсетілмеген өзге де құжаттарды ұсынуды талап етуге құқылы.
- 15.4. Егер Сақтандыру шартында "ЗАЛАЛ" сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар пакетінің нұсқасы "әкімшілік полиция жасаған құжаттарсыз" болып табылса, онда Сақтанушы Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде Қағидалардың 15.1.11-тармағының 15.1.1.1-тармақшасында айқындалған құжаттарды ұсынбай Сақтандырушыға жүгіну және КҚ оптикасы, сыртқы жарық аспаптары (бұрылу көрсеткіштерінің бүйірлік қайталағышын қоса алғанда), артқы көріністің сыртқы айналары (корпусты қоса алғанда); КҚ шанағының сыртқы бөлшектері зақымданған кезде сақтандыру сомасы шегінде КҚ-ға келтірілген залалдың орнын толтыру. Бұл ретте бұл шарттар Сақтандырылған КҚ бөлшектерін, бөліктерін, элементтерін ұрлау жағдайына қолданылмайды және авариялық комиссардың ЖКО орнына барғанын растау міндетті.

16. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТАРТУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ

- 16.1. Сақтандыру төлемі Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде шартсыз шегерімді шегергенде Пайда алушыға нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады.
- 16.2. Барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдайды және сақтандыру төлемін жүзеге асырады немесе Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан жазбаша дәлелді бас тартуды жібереді:
- 16.2.1. "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы бойынша 30 (отыз) жұмыс күні ішінде;
- 16.2.2. барлық басқа сақтандыру жағдайлары бойынша 7 (жеті) жұмыс күні ішінде.
- 16.3. Егер уәкілетті органдардан қосымша ақпарат алу және/немесе Сақтандырушының сақтандыру жағдайына байланысты мән-жайларды анықтауы бойынша іс-шаралар жүргізу талап етілсе, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешімді қабылдау мерзімін 15 (он бес) жұмыс күніне дейін ұзарта алады.
- 16.4. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.
- 16.5. Сақтандырушының талабы бойынша КҚ ауыстырылатын қосалқы бөлшектерінің құны мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының салдарынан бүлінген КҚ қосалқы бөлшектерін беруге міндетті.
- 16.6. Егер шартта "Сақтанушының таңдауы бойынша" немесе "Сақтандыру компаниясының таңдауы бойынша" сақтандыру жағдайы бойынша залалды өтеу нұсқасы болып табылса және Сақтандыру шартында "ЗАЛАЛ" тәуекелі бойынша шартсыз франшиза көзделсе және бұл ретте Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен үшінші тұлғалардың кінәсі белгіленсе, онда "ЖКО" тәуекелі бойынша франшиза қолданылмайды.
- 16.7. 12 айдан астам мерзімге жасалған сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру қорғауы сақтандыру сомасын қалпына келтіре отырып, бірінші сақтандыру жағдайына дейін және Сақтандыру шартының қолданысы тоқтатылғанға дейін әр жылға қолданылады.
- 16.8. Егер Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің "ЗАЛАЛ" нұсқасы "бірінші сақтандыру жағдайына дейін" болып табылса, онда сақтандыру қорғанысы Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде бірінші сақтандыру жағдайына дейін қолданылады.
- 16.9. Егер Сақтандыру шартында Сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің нұсқасы "сақтандыру сомасы таусылғанға дейін" болып табылса, онда сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру сомасы жүргізілген сақтандыру төлемінің сомасына азаяды және Сақтандырушы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азайтылған

сақтандыру сомасы шегінде жауаптылықты жалғастырады. Бұл ретте сақтандыру сомасы Сақтандыру шартына қосымша келісім жасасу және қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеу арқылы бастапқы мөлшеріне дейін қалпына келтірілуі мүмкін.

- 16.10. Қағидалардың 15.4-тармақтарында көрсетілген жағдайларда, егер Сақтандыру шартында көзделген франшизаны шегергенде КҚ келтірілген залалдың мөлшері көрсетілген лимиттен асып кетсе, онда сақтандыру төлемі көрсетілген лимит мөлшерінде жүзеге асырылады.
- 16.11. Бір себеппен болған бірнеше шығындар бір сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылады.
- 16.12. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы сақтандыру төлемінің сомасы шегінде заттай нысандағы залалды өтеумен алмастыра алады.
- 16.13. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Сақтандыру шартында көрсетілген залалды өтеу нұсқасына сәйкес Сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде жүргізеді:
- 16.13.1. Сақтандырушының жолдамасы бойынша сараптама жұмыстарын жүргізуге тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы жүргізген сараптама актісі немесе сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған есептелген КҚ амортизациясын (тозуын) шегергендегі зақымдалған КҚ қалпына келтіру құнын есептеу негізінде Сақтандырушы жасаған залалды есептеу (калькуляция) ;
- 16.13.2. Сақтандырушы ұсынған ТҚКС шоттары келесі схема бойынша:
- 16.13.2.1. Сақтандырушы бойынша Сақтанушының КҚ жөндеу жұмыстарын жүргізуді белгілі бір ТҚКС-ға тапсырады. Сақтандырушыдан Жолдауда КҚ туралы жалпы мәліметтерден басқа, егер мұндай орын алған жағдайда сақтандырумен қамтылмайтын залалдар туралы, сондай-ақ франшиза туралы ақпарат бар.
- 16.13.2.2. Сақтандырушы сақтандыру жағдайының салдарынан бүлінген КҚ-ын жібергеннен кейін Сақтанушы КҚ тексеруді жүргізеді және жабылмайтын зақымданулар мен ақаулар туралы ақпаратты ескере отырып, КҚ-ның ақаулы актісін жасайды. Қалпына келтіру жөніндегі жұмыстардың бір бөлігі сақтандыру жағдайымен байланысты болмаған және/немесе Сақтандыру шартының талаптарымен жабылмаған жағдайда, ТҚКС Сақтанушының өз есебінен жабылмайтын зақымдарды жөндеу немесе осы зақымдарды жөндеуден бас тарту туралы тілектерін ескере отырып, ақаулы акт жасайды. Егер Сақтанушы өз есебінен сақтандыруға жатпайтын бөлігінде КҚ жөндеуге ақы төлеуге ниет білдірсе, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының нәтижесінде туындаған зақым бойынша КҚ жөндеуге ақы төлеуге шот және басқа да Сақтанушыға өзге зақымдарды жөндеуге ақы төлеуге шот береді.
- 16.13.2.3. Ақаулы актіні зерделегеннен кейін Сақтандырушы ТҚКС келісілген ақаулы актіні жібереді не келіспеген жағдайда шығыстар сметасы бойынша келіспеушіліктер хаттамасын жасайды және жібереді. Сақтандырушы тарапынан ескертулер қабылданған жағдайда, ТҚКС "келісілді" визасымен келіспеушіліктер хаттамасын қайта жібереді және жұмыстар жүргізуге кіріседі.
- 16.13.2.4. Осыдан кейін ТҚКС Сақтандырушыға франшиза сомасын есепке алмай төлеуге шот береді, ол Сақтандырушының жолдамасында көрсетіледі. Егер франшиза сомасы төлем шотына енгізілген жағдайда, Сақтандырушы франшиза сомасын шегергендегі шот бойынша соманы төлейді. Сақтандырушының бағытында көрсетілген франшиза сомасына тең жөндеу жұмыстары құнының сомасын Сақтанушы төлеуге тиіс.
- 16.13.3. Сақтанушының таңдауы бойынша ТҚКС шоттары келесі схема бойынша:
- 16.13.3.1. Сақтанушы Сақтандырушының өкілімен зақымдалған КҚ-ын тексеру және ақаулы актіні жасау уақыты мен орнын келіседі.
- 16.13.3.2. Сақтандырушы Сақтанушымен жабылмайтын зақымданулар мен ақаулар туралы ақпаратты келіседі. Қалпына келтіру жөніндегі жұмыстардың бір бөлігі сақтандыру жағдайымен байланысты болмаған және/немесе Сақтандыру шартының талаптарымен жабылмаған жағдайда, ТҚҚ Сақтанушының өз есебінен жабылмайтын зақымдарды жөндеу немесе осы зақымдарды жөндеуден бас тарту туралы тілектерін ескере отырып, ақаулы акт жасайды. Егер Сақтанушы өз есебінен сақтандыруға жатпайтын бөлігінде КҚ жөндеуге ақы төлеуге ниет білдірсе, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының нәтижесінде туындаған зақым бойынша КҚ жөндеуге ақы төлеуге шот және басқа да Сақтанушыға өзге зақымдарды жөндеуге ақы төлеуге шот береді.
- 16.13.3.3. Сақтандырушы ТҚҚ жасаған ақаулы актіні алғаннан кейін онда көрсетілген жөндеу позицияларының құнының, ауыстыруға жататын бөлшектердің тізбесінің және олардың

нарықтық құнының негізділігі тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады. Шығыстар сметасы бойынша келіспеген жағдайда ТҚҚ және Сақтанушының атына келіспеушіліктер хаттамасын, сондай-ақ КҚ жөндеу бойынша Сақтанушының баламалы, негізделген және талаптарына жауап беретін ұсыныс жасайды және жібереді.

- 16.13.3.4. Сақтандырушы ақаулы актіні мақұлдаған кезде ТҚКС Сақтандырушыға жүргізілетін жұмыстардың атауы мен құнын көрсете отырып, Сақтандыру шартында көрсетілген франшиза сомасын есепке алмай, төлем шотын береді. Егер франшиза сомасы төлем шотына енгізілген жағдайда, Сақтандырушы франшиза сомасын шегергендегі шот бойынша соманы төлейді. Сақтандыру шартында көрсетілген франшиза сомасына тең жөндеу жұмыстары құнының сомасы Сақтанушының төлеуіне жатады.
- 16.13.3.5. КҚ жөндеуді Сақтанушы өз есебінен, КҚ иесінен немесе Сақтанушы уәкілеттік берген тұлғадан Сақтандырушымен келісілген тиісті өтініш болған жағдайда ғана жүргізе алады.
- 16.14. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру төлемін Сақтандырушы Сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру төлемінің нұсқасына қарамастан "КҚ тозуын ескере отырып, сараптаманың калькуляциясы бойынша" сақтандыру төлемінің нұсқасы бойынша жүргізе алады.
- 16.15. Егер Сақтандыру шартында сақтандыру төлемінің нұсқасы "Сақтанушының таңдауы бойынша ТҚКС нақты жөндеу бойынша" немесе "Сақтандырушы ұсынған ТҚКС нақты жөндеу бойынша" болып табылса:
- 16.15.1. КҚ толық қалпына келтірілген сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтанушы Сақтандырушыға жүргізілген жұмыстардың атауы мен құнын көрсете отырып, Сақтанушы мен ТҚКС өкілі қол қойған орындалған жұмыстар актісінің түпнұсқасын және Сақтандырушының авариялық комиссарының қайта қарап шығуы және фотофиксациясы үшін жөнделген КҚ ұсынуға міндетті, әйтпесе Сақтандырушы КҚ тораптары мен бөлшектерінің кейінгі ұқсас зақымдануы үшін жауапты болмайды;
- 16.15.2. Сақтандырушы жүргізген сақтандыру төлемінен кейін қайталама сақтандыру жағдайы басталған кезде және орындалған жұмыстар актісі болмаған кезде қайталама сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің сомасынан қайта бүлінген бөлшектер мен қосалқы бөлшектер бойынша бұрын жүргізілген сақтандыру төлемінің сомасы шегеріледі;
- 16.15.3. Сақтандырушы орындалған жұмыстар актісі бойынша КҚ жөндеу құнынан асатын мөлшерде сақтандыру төлемін жүзеге асырған кезде Сақтанушы/Пайда алушы Сақтандырушыға жөндеу аяқталған сәттен бастап 7 (жеті) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемінің сомасы мен жүргізілген жөндеу жұмыстарының сомасы арасындағы айырманы қайтаруды жүзеге асыруға міндетті.
- 16.16. Сақтандыру шартында көрсетілген мерзім ішінде орындалған жұмыстар актісі ұсынылмаған жағдайда Сақтандырушының талап етуге құқығы бар, ал Сақтанушы Сақтандырушыға алынған сақтандыру төлемінің сомасын толық қайтаруға міндетті.
- 16.17. Сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру төлемінің нұсқасына қарамастан, Қазақстан Республикасынан басқа ТМД аумағында сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде, сақтандыру төлемі КҚ-ға келтірілген нақты залал мөлшерінде, тек Қағидалардың 15.1-тармағына сәйкес Сақтанушы ұсынған құжаттар және сараптама жұмыстарын жүргізуге тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы жүргізген сараптама актісі негізінде, Ереженің 16.1-тармағын ескере отырып, КҚ-дан сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған есептелген амортизацияны (тозуды) шегергендегі КҚ-ын қалпына келтіру құны мөлшерінде жүзеге асырылады.
- 16.18. "КҚ-ның толық жойылуы" кезінде (тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы және/немесе Сақтандырушы қалпына келтіруді жөндеудің орынсыздығын немесе Сақтандырушы ұсынған нақты жөндеу бойынша немесе Сақтанушының таңдауы бойынша нақты жөндеу бойынша КҚ-ның нақты құнының 80% - дан астамын құрайтын КҚ-ын жою сақтандыру жағдайы):
- 16.18.1. сақтандыру төлемі Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында КҚ-ын қабылдау-беру актісі жасалғаннан кейін, бүлінуі және/немесе болмауы сақтандыру жағдайына қатысы жоқ жоқ (ауыстырылған) бөлшектер мен агрегаттардың құнын шегергенде жүргізіледі. Бұл ретте, егер сақтандыру жағдайы күніндегі КҚ-ның нақты құны шарт жасасу күніндегі КҚ-ның нақты құнынан аз екені анықталса, сақтандыру төлемі артық төленген сақтандыру

- сыйлықақысын қайта есептей және қайтара отырып, сақтандыру жағдайы күніндегі КҚ-ның нақты құны мөлшерінде жүзеге асырылады;
- 16.18.2. КҚ-ын Сақтандырушыға беру үшін оны іске асыру үшін әкімшілік полиция комитеті мен кеден органдарында есептен шығару керек. КҚ ны есептен шығару бойынша шығындар сақтандырумен жабылмайды;
- 16.18.3. сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін бүлінген КҚ-ға меншік құқығы Сақтандырушыға өтеді және Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.
- 16.19. Егер сақтандыру сомасы Сақтандыру шартын жасасу күніндегі КҚ-ның нақты құнынан аз болса, онда сақтандыру төлемі Сақтандыру шартын жасасу күніндегі КҚ-ның нақты құнына сақтандыру сомасының қатынасына барабар жүргізіледі. Егер сақтандыру сомасы Сақтандыру шартын жасасу күніндегі КҚ-ның нақты құнынан асатын болса, Сақтандыру шартын жасасу күніндегі КҚ-ның нақты құнынан асатын бөлігінде сақтандыру жарамсыз болып табылады. КҚ-ның нақты құнының сақтандыру сомасының сәйкес келмеу фактісін Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде белгілеуі мүмкін.
- 16.20. Сақтандыру сомасы Сақтандыру шартын жасасу (сақтандырмау) сәтіндегі КҚ-ның нақты құнынан аз болған жағдайда сақтандыру төлемінің мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:
- $$СТ = \left(\text{Залал} * \frac{СС}{НҚ} \right) - \text{Франшиза, мұндағы:}$$
- СТ – Сақтандыру төлемі;*
Залал – Залал сомасы;
СС – Сақтандыру сомасы;
НҚ – Шарт жасасу сәтіндегі сақтандырылған КҚ-ның нақты құны.
- 16.21. Көлік қозғалысы кезінде автомобиль шиналары мен дөңгелек дискілерінің зақымдануы немесе толық өлуі көлік құралына сақтандыру жағдайы салдарынан басқа зиян келтірілген кезде ғана өтеледі.
- 16.22. Егер Сақтанушы КҚ салонында КҚ тіркеу туралы куәлік және/немесе КҚ кілттерін қалдырса, сақтандыру төлемі "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы бойынша залал сомасының 50% мөлшерінде жүргізіледі.
- 16.23. Сақтандырушыны Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату бір мезгілде Сақтандырушыны Сақтандырылушыға және/немесе Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады. Бұл жағдайда жәбірленушілерге келтірілген зиянды өтеу үшін жауапкершілік Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен тікелей зиян келтірушіге жүктеледі.
- 16.24. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сотқа/сақтандыру омбудсманына шағымдана алады.

17. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ

- 17.1. Қажет болған жағдайда Сақтандыру шартының талаптары тараптардың өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтандыру шартына қосымша келісім жасау және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қою арқылы жазбаша ресімделген жағдайда заңды күшіне ие болады.
- 17.2. Сақтандыру шарты, Сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген міндеттемелерді тоқтатудың өзге негіздерінен басқа, мынадай жағдайларда тоқтатылады:
- 17.2.1. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің өтуі;
- 17.2.2. қарыз/лизинг шартына байланысты Шарттың ол бойынша міндеттемелердің мерзімінен бұрын орындалуына байланысты қолданылуын тоқтату;
- 17.2.3. Лизинг шартының қолданылуын тоқтату;
- 17.2.4. соттың Сақтандыру шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;
- 17.2.5. Тараптардың бірінің талабы бойынша;
- 17.2.6. егер сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі "ЗАЛАЛ" "сақтандыру сомасы таусылғанға дейін" анықталса, Сақтандырушы сақтандыру сомасының толық мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру;

- 17.2.7. егер сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі "ЗАЛАЛ" "бірінші сақтандыру жағдайына дейін" анықталса, Сақтандырушы бірінші туындаған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру;
- 17.2.8. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.
- 17.3. Сақтандырушы бірінші орын алған "АЙДАП ӘКЕТУ немесе ҰРЛАУ" сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтандыру шарты Қағидалардың 13.4.7–13.4.8-тармақтарында көзделген Сақтанушының міндеттемелері бөлігінде қолданылуын жалғастырады.
- 17.4. Сақтандыру шарты Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша, сондай-ақ тараптардың келісімі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін.
- 17.5. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы Тараптар Сақтандыру шартын бұзудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын бір-бірін хабардар етуге міндетті.
- 17.6. Қарыз алушының Қарыз беруші/лизинг беруші алдындағы міндеттемелерін Шарт бойынша және/немесе Қағидалардың 17.2-тармағында және/немесе Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген талаптар бойынша орындауы себебінен қарыз/лизинг шартына байланысты Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға мынадай формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады:
($CC - CC * 10\%$) / $N * n$, мұндағы:
CC - Сақтандыру шарты (сақтандыру полисі) бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы/сақтандыру жарналары, 10%–Сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары, N – Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен), n - Сақтандыру шартының (сақтандыру полисінің) қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін қалған күндер саны, өтініш берілген күн пайдаланылды деп есептеледі.
- 17.7. Кепіл/қарыз/лизинг шартымен байланысты емес сақтандыру шарты сақтанушының талабы бойынша, Қағидалардың 17.2-тармағында және/немесе ҚР АҚ 841-бабының 1-тармағында көзделген талаптар бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, ол жасалған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде, Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру қағидаларының 17.6-тармағына сәйкес формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады;
Сақтандыру шартын жасасқан күннен бастап күнтізбелік 15 (он бесінші) күннен бастап Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін шегергендегі сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру қолданылған уақытқа және Сақтандырушының алынған (төленген) сақтандыру сыйлықақысының пайызымен сақтандыру қызметін жүргізуге жұмсаған шығыстарына пропорционалды түрде мынадай формула бойынша қайтарады:
($CC - CC * CIII$) / $N * n$, мұндағы:
CC - Сақтандыру шарты (сақтандыру полисі) бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы/сақтандыру жарналары, CIII - Сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары, пайызбен (бірақ сатуға арналған шығыстардан кем емес), N - Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен), n - Сақтандыру шартының (сақтандыру полисінің) қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін қалған күндер саны, күн өтініштер пайдаланылған болып саналады.
- 17.8. Егер бұл Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушының талабы бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтарылуға жатпайды.
- 17.9. Пайда алушы (Банк) кепіл КҚ-ды (Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде) алып қойған кезде Сақтанушы осы Сақтандыру қағидаларының 17.6-тармағына сәйкес пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қарыз бойынша берешекті ішінара/толық өтеуге жіберуге жататын Пайда алушының пайдасына төлеуге келіседі және қарсы болмайды.
- 17.10. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толығымен қайтаруға міндетті.

- 17.11. Сақтандыру сыйлықақысы кезекті сақтандыру сыйлықақысы мерзімі өткен күннен бастап бөліп-бөліп төленген кезде төленбеген жағдайларда сақтандыру қорғанысы автоматты түрде тоқтатылады. Сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру мерзімі өткен төлем төленген сәтке дейін қолданылады. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру қолданылған кезеңге ұзартылмайды.
- 17.12. Егер сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру күнтізбелік 30 (отыз) күннен астам уақытқа созылған жағдайда Сақтандырушының біржақты соттан тыс тәртіппен Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар. Бұл ретте Сақтанушы бұрын төлеген сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

18. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

- 18.1. Сақтандыру шартын жасасу кезінде және оның қолданылу кезеңінде Сақтанушы Сақтанушының басқа Сақтандырушылармен жасасқан ұқсас тәуекелдерді сақтандырудың барлық шарттары туралы Сақтандырушыға хабарлауға міндетті.
- 18.2. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте Сақтандыру шарты бойынша сақтандырылған ұқсас тәуекелдер бойынша басқа да сақтандыру шарттары қолданылса, залал бойынша өтем сақтандыру сомаларының арақатынасына барабар бөлінеді, оның шегінде КҚ әрбір Сақтандырушымен сақтандырылады, ал Сақтандырушы төлемді оның үлесіне тең бөлікте ғана жүргізеді, өйткені сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы залал сомасынан аспауы тиіс.
- 18.3. Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын анықтауға, сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін басқа Сақтандырушылармен бірлесіп айқындауға құқылы.

19. СУБРОГАЦИЯ

- 19.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының/Пайда алушының шығындар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы өтеді.
- 19.2. Сақтанушы / Пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушының өзіне Өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 19.3. Егер Сақтанушы / Пайда алушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының/Пайда алушының кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

20. ФОРС-МАЖОР

- 20.1. Форс-мажорлық мән-жайлар – Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындаудан босатылатын төтенше жағдайлар, төтенше сипаттағы оқиғалардың нәтижесінде болжау да, жеңу де мүмкін болмаған, егер бұл орындалмау сақтандыру шартын жасасқаннан кейін туындаған еңсерілмейтін күш мән-жайларының салдары болса.
- 20.2. Форс-мажорлық жағдайларға мыналар жатады, бірақ олармен шектелмейді: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе соғыс әрекеттері, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымдары.
- 20.3. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындамаған немесе тиісінше орындамаған тарап, егер тиісті орындау еңсерілмейтін күштің, яғни осы жағдайлар кезінде төтенше және алдын алуға болмайтын мән-жайлардың салдарынан мүмкін еместігін дәлелдесе, мүліктік жауаптылықта болмайды.
- 20.4. Форс-мажорлық мән-жайлардың әсерін сезінетін Тарап осындай мән-жайлардың басталғаны туралы екінші Тарапқа 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.
- 20.5. Форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылуы құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталуы тиіс.

21. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 21.1. Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.
- 21.2. Залалдың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда Тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны жүргізуді талап еткен Тараптың есебінен жүргізіледі.

22. БАСҚА ШАРТТАР

- 22.1. Сақтандыру сыйлықақысы, сақтандыру сомасы және сақтандыру төлемі валютасының түрі-тенге.
- 22.2. Сақтандыру шартының мазмұны мен талаптары коммерциялық құпия болып табылады. Тараптар қатаң құпиялылықты сақтауға міндетті және Қазақстан Республикасының заңнамасы талап ететін жағдайларды қоспағанда, Сақтандыру шартының ережелерін, мазмұны мен талаптарын, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарына жария етуге құқылы емес.
- 22.3. Егер Тараптар Сақтандыру шартына тиісті қосымша келісімді ресімдеу жолымен өзгеше ескертпесе, құқықтар мен міндеттердің басқа тұлғаларға ауысуына жол берілмейді.
- 22.4. Сақтандыру шартында айтылмағанның бәрі Қазақстан Республикасының ережелеріне және қолданыстағы заңнамасына сәйкес реттеледі. Ережелер мен Сақтандыру шарты арасында қайшылықтар болған жағдайда Сақтандыру шартының ережелері қолданылады.
- 22.5. Сақтандыру шартына қол қою арқылы Сақтанушы Қағидалардың ережелерімен өзінің келісімін растайды. Келіспеушіліктер туындаған жағдайда, Сақтанушы ережелерді білмеуге немесе ұсынбауға сілтеме жасауға құқылы емес.
- 22.6. Сақтандыру шартына қол қою арқылы Сақтанушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларын сақтай отырып, Сақтандыру шартын жасасқанға дейін және оның сәтінде ұсынылған дербес деректерді өңдеуге, пайдалануға және сақтауға өзінің келісімін береді.
- 22.7. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімін ұзарту кезінде Сақтандырушының Пайда алушының келісімімен Сақтандыру шартының талаптарына өзгерістер енгізуге құқығы бар. Сақтанушы ұсынылған талаптармен келіспеген жағдайда, Сақтандыру шарты тоқтатылуға жатады және егер Сақтандыру шарты кепіл шарты негізінде жасалған болса, төленген сақтандыру сыйлықақылары қайтарылуға жатпайды.